

Brussel, zaterdag 11 februari 2012,

Facultés Universitaires Saint-Louis, Boulevard du Jardin botanique 43,
lokaal 4

Ronde Tafel: Het municipale leven in de Oudheid / Table Ronde: La vie municipale dans l'Antiquité

10u30: Bienvenue / Welkom (Lindsey Vandevoorde en Françoise van Haeperen)

10u40 – 11u10: Anthony Alvarez Melero, *'De l'aristocratie municipale à l'ordre équestre: pour un réexamen de la figure du praefectusfabrum'*

11u10 – 11u40: Wim Broekaert, *'Lucius Lawless. Conflicts and coercion in the Roman business world.'*

11u40 – 12u: Koffiepauze / Pause café

12u30 – 13u: Marco Cavalieri, *'La vie municipale en Cisalpine dans le cadre du territoire de la regio VIII Aemilia, (IIIe s. av. J.-Ch. - III s. ap. J.-Ch.) : les nouvelles données archéologiques à propos de la colonie romaine de Mutina/Modène.'*

13 u – 14u: Dîner / Middagmaal

14u – 14u30: Sabien Colpaert, *'Evergetisme en interactie: zichtbare en minder zichtbare fases, actoren en motivaties binnen de evergetische praktijk in de steden van Westelijk Asia Minor tijdens de late Hellenistische Periode en vroege Keizertijd.'*

14u30 – 15u: Ine Jacobs, *‘Heilige mannen met wereldrijke verantwoordelijkheden. De in bezitname van de seculiere stad door de bisschop in de Oostmediterrane wereld / Hommes saints et responsabilités temporelles. La mainmise des évêques sur la ville dans la Méditerranée orientale / Holy men and worldly responsibilities. The take-over of the secular city by the bishop in the eastern Mediterranean’*

15u – 15u20: Koffiepauze / Pause café

15u20 – 15u50: David Engels, *‘The Frataraka revisited’*

15u50 – 16u20: Tom Boiy, *‘Life in Hellenistic Babylon’*

16u30: Einde sessies

Abstracts

Anthony Alvarez Melero

De l'aristocratie municipale à l'ordre équestre: pour un réexamen de la figure du *praefectus fabrum*

Le but de cette communication est de s'intéresser à la figure du *praefectusfabrum*, fonction dont les origines remontent à l'époque républicaine et marquée alors d'une forte charge militaire. Sous l'Empire, d'aucuns ont considéré que les titulaires de cette fonction, qui a perdu ses attributs militaires, étaient destinés à devenir membres de l'ordre équestre grâce à l'intercession de leurs patrons de rang sénatorial qu'ils accompagnaient lorsqu'ils partaient gouverner une province. Mon objectif est de reprendre ce dossier afin de déterminer, dans la mesure du possible, le rapport à l'ordre équestre et la position des *praefectifabrum* au sein de leurs communautés. Pour ce faire, je me baserai sur des sources provenant exclusivement d'Hispanie.

Tom Boiy

Life in Hellenistic Babylon

When Seleucus I founded Seleucia-on-the-Tigris and Antiochia-on-the-Orontes Babylon lost its central function in the Seleucid Empire. Despite reports of its downfall immediately afterwards, Babylon survived the Seleucid Empire as a provincial centre in Babylonia.

We'll explore the image of Babylon after the foundation of Seleucia in classical literature and how the cuneiform sources inform us about life in Babylon in the Hellenistic period. Because of the focus of the classical and cuneiform sources the temple of Bēl (Esagil) takes an important place, but also other aspects (other institutions, encounters with Greek culture) will be discussed.

Wim Broekaert

Lucius Lawless. Conflicts and coercion in the Roman business world.

TBA

Marco Cavalieri

La vie municipale en Cisalpine dans le cadre du territoire de la *regio VIII Aemilia*, (IIIe s. av. J.-Ch. - III s. ap. J.-Ch.): les nouvelles données archéologiques à propos de la colonie romaine de *Mutina*/Modène.

Les vestiges des édifices et des rues de l'antique *Mutina*, "*firmissimam et splendidissimam populi Romani coloniam*" (Cic. *Phil.*, V, 24-26), sont conservés en profondeur dans le sous-sol de l'actuelle ville de Modène, au niveau du secteur oriental de centre historique. Les structures sont enfouies sous une épaisse couche alluviale, formée à la suite de glissements de terrain qui ont touché la vallée du Pô durant le sixième siècle après J.-C. La profondeur des sédiments, combinée à la présence de la ville moderne et au phénomène de subsidence, caractéristique pour cette zone, empêche la réalisation de sondages archéologiques. Cependant, les découvertes récentes et celles des siècles passés ont fourni de précieuses informations au sujet de l'aspect de la cité à l'époque romaine. Celles-ci indiquent l'existence d'une véritable ville antérieure à la déduction de la colonie en 183 avant J.-C. Elles ont également fourni des informations sur la vie des habitants (sur base des inscriptions) et sur leur relation avec le substrat celtique. Enfin, des données centrées sur les activités de production et les activités religieuses ont émergé au cours des trois dernières années de recherches archéologiques.

Sabien Colpaert

Evergetisme en interactie: zichtbare en minder zichtbare fases, actoren en motivaties binnen de evergetische praktijk in de steden van Westelijk Asia Minor tijdens de late Hellenistische Periode en vroege Keizertijd.

Het bronnenmateriaal dat ons inlicht over specifieke evergetische initiatieven (of weldaden), is hoofdzakelijk te situeren in een honorifieke, epigrafische context. De aanleiding voor deze documenten is doorgaans de erkentelijkheid van de gemeenschap, die werd geofficialiseerd en geconcretiseerd door het toekennen van onderscheidingen en privileges aan de schenker/weldoener. Deze context staat garant voor een gerichte selectie en invulling van de informatie over het verloop van het evergetische initiatief, waarbij vooral de resultatieve en positieve elementen aan bod komen. Dergelijke inscripties kunnen in die zin omschreven worden als momentopnames, *snapshots* die erop gericht zijn een specifiek beeld te creëren en een positieve herinnering te vrijwaren.

De interacties die aan de hoger beschreven situatie gekoppeld zijn, tonen zich dan ook veelal beperkt tot het feitelijk uitwisselen van de (desgevallend summier aangehaalde) schenking en de erkentelijkheid tussen respectievelijk de schenker en de samenleving of een deel ervan. Dat een evergetisch proces echter gelaagder en

complexer kon zijn dan deze eerder schematische, epigrafische momentopname uitdraagt, is voor de hand liggend. Minder evident is het traceren van de elementen in het bronnenmateriaal die van deze complexiteit getuigen en het reconstrueren van de verschillende niveaus van interactie, betrokken partijen, voorwaarden en impact die aan een evergetisch proces verbonden waren, en dit in de fase vóór, tijdens en na het opstellen van de inscriptie.

In deze bijdrage zal getracht worden directe en indirecte aanwijzingen en argumenten voor deze weinig zichtbare aspecten te verzamelen op basis van zowel epigrafisch als literair bronnenmateriaal. In de eerste plaats zal de aandacht toegespitst worden op het duiden en reconstrueren van mogelijke fases van een evergetisch proces die buiten het honorifieke spectrum vallen. Waar mogelijk zullen inherente motivaties, de betrokken partijen en hun inbreng nader omschreven worden in relatie tot de verschillende soorten schenkingen, met als doel de verschillende momenten en domeinen van interactie beter in kaart te brengen. Op basis van hiervan zal vervolgens een poging ondernomen worden om een referentiekader op te stellen dat ondersteuning kan bieden bij het interpreteren van evergetische sporen in het bronnenmateriaal.

David Engels

The Frataraka revisited

Seleucid history can no longer be reduced to a narration of a long decay, but rather testifies to the empire's surprising stability. Yet this amazing robustness was impossible without an efficient inner administration on the one hand, and at least a minimal acceptance of the new regime by its subjects on the other. To understand this acceptance, one inevitably has to consider that the Seleucid Empire corresponded geographically to the core territories of the Achaemenid Empire and that its major part was inhabited by various Iranian peoples who, just some years ago, had constituted the Persian Empire's "ethno-classe dominante", to cite P. Briant. One thus has to wonder how the early Seleucids managed to establish a political compromise valid throughout the next 150 years. A major feature of this compromise was the relation between the Seleucids and Persia, ruled by the dynasty of the Frataraka. Date as well as status of these rulers are still debated until today, and the (allegedly two) coin series of the Frataraka have been generally understood as representations of independent Persian rulers hostile to Greek influence, suggesting the genesis of an anti-Seleucid ethnic and civic identity in Hellenistic Persia. In the proposed paper, I will try to demonstrate the circularity of the underlying argument, and make a strong case for regarding the Frataraka as loyal dynasts within the Seleucid Empire. Persis remained an integral part of the empire well into the 2nd century BC.

Ine Jacobs

Heilige mannen met wereldrijke verantwoordelijkheden. De in bezitname van de seculiere stad door de bisschop in de Oostmediterrane wereld

Hommes saints et responsabilités temporelles. La mainmise des évêques sur la ville dans la Méditerranée orientale

Holy men and worldly responsibilities. The take-over of the secular city by the bishop in the eastern Mediterranean

After the Edict of Tolerance (AD 313), Christianization of late antique society received an enormous boost, whereby the head of the local church, the bishop, acquired a strong foothold in the Roman city. Between the 4th and the 7th century AD, his growing influence as both religious and worldly leader would eventually bring about a concept of city that was radically different from that of previous centuries, whereby all activities of the urban population took place under the bishop's supervision, in a thoroughly Christian setting with the churches as new urban foci.

On the one hand, the increasing extremism of bishops throughout Late Antiquity influenced the behaviour of their congregation towards classical, originally often pagan monuments, ornaments, customs and practices, leading to their eradication, their transformation or their replacement by Christian alternatives. On the other hand, bishops stabilised their position in the local community by intervening directly in public space for the benefit of their congregation as well as for that of the city as a whole. Indeed, inevitably, bishops became worldly leaders, as their congregation with time incorporated the entire city, and—partially due to the political changes in Late Antiquity—their tasks unavoidably extended beyond the ecclesiastical sphere.

This paper will focus on the involvement of bishops in civic projects benefiting the entire community, such as the construction or maintenance of fortifications, water and street infrastructure and so on, primarily in the Eastern Mediterranean. It will be assessed whether or not the bishop acted alone or in collaboration with local, provincial or imperial secular authorities, and, if possible, what funding (ecclesiastical, civic, imperial) was at his disposal for such projects. This involvement, which is testified to in a variety of archaeological, literary and epigraphic sources, was eventually regularized in a decree of AD 530 (*Cod.Iust.* 1.4.26), but must have been quite current before that date.